

INFORMÁCIA PRE VEREJNOSŤ
Prevádzka Strážske

Vypracoval: Ing. Miroslav Novotný
špecialista prevencie ZPH

Overil: p. Tomáš Dominik
vedúci OBTS

Schválil: Ing. Petr Bláha
generálny riaditeľ

Dátum schválenia: 06.03.2023

1. Úvod

Táto informácia je vypracovaná v zmysle § 15 Zákona č. 128/2015 Z.z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon).

2. Údaje o podniku a prevádzkovateľovi

2.1 Podnik

obchodné meno: DUSLO, a. s. - ÚVA, prevádzka Strážske
sídlo: Priemyselná 720, 072 22 Strážske
umiestnenie podniku: Priemyselný park Chemko

2.2 Prevádzkovateľ

obchodné meno: DUSLO, a. s.
sídlo: Administratívna budova, ev. č. 1236, 927 03 Šaľa

3. Informácia o zaradení podniku

Na základe kategorizácie podnikov v zmysle § 3 zákona sa podnik zakategorizoval do kategórie „B“, nakoľko množstvá nebezpečných látok (ďalej len NL) presiahli prahové hodnoty v zmysle prílohy zákona. Prevádzkovateľ na základe výsledkov kategorizácie zaslal v zmysle § 5 zákona Okresnému úradu v sídle kraja aktualizáciu oznámenia o zaradení podniku dňa 7.6.2016.

4. Informácia o súčasnej činnosti podniku

Výroba kyseliny dusičnej technickej, dusíkatých hnojív na báze dusičnanu amónneho a liadku vápenatého v dvoch prevádzkových celkoch:

- prevádzka KD: stáčanie, plnenie, skladovanie čpavku, výroba kvapalného hnojiva DAM, technickej kys. dusičnej
- prevádzka LV: výroba liadku vápenatého, jeho skladovanie, balenie a expedícia

5. Dátum poslednej kontroly

Dátum poslednej kontroly je uvedený v dokumente [Kontroly v zmysle zákona o prevencii ZPH \(duslo.sk\)](#). Informácie sú dostupné v elektronickej forme na adrese, <http://enviroportal.sk/environmentalne-temy/starostlivost-o-zp/pzph---prevencia-zavaznych-priemyselných-havarií>.

6. Bezpečnostná správa

Duslo, a.s. – prevádzka Strážske ako podnik zaradený do kategórie „B“. má vypracovanú a schválenú bezpečnostnú správu (BS). BS bola vypracovaná v roku 2017. BS bola schválená rozhodnutím okresného úradu Košice č. OU-KE-OSZP1-2017/003673 zo dňa 4.12.2017 a právoplatnosť nadobudla 7.12.2022. V septembri 2022 bola vypracovaná nová BS, ktorá prešla príslušným pripomienkovým konaním a momentálne sa dopracovávajú pripomienky.

7. Informácia o nebezpečných látkach prítomných v podniku

V skladoch sa pracuje s nasledovnými nebezpečnými látkami:

P. č.	Názov nebezpečnej látky	CAS/EC	Klasifikácia nebezpečnej látky podľa nariadenia č. 1272/2008		Fyzikálne vlastnosti alebo fyzikálna forma
			Kód výstražných upozornení	Kód tried a kategórií nebezpečnosti	
1.	Amoniak - bezvodý	7664-41-7 / 231-635-3	H221 H280 H331 H314 H400	Flam. Gas 2 Press. Gas Acute Tox. 3 Skin Corr. 1B Aquatic Acute 1	plyn pod tlakom
2.	Kyselina dusičná	7697-37-2 / 231-714-2	H272 H290 H314 H331	Ox. Liq. 3 Skin Corr. 1A Acute Tox. 3	kvapalina

Amoniak NH₃

Bezfarebný, štiplavo a prenikavo páchnuci plyn, dobre rozpustný vo vode.

Cesta vstupu do organizmu:

inhalačne, pokožkou,

Toxické účinky:

dráždi dýchacie cesty svojimi žieravými účinkami poškodzuje sliznice, vdychovanie spôsobuje páľivý pocit, kašeľ, namáhavé a nedostatočné dýchanie, bolesť v hrdle, inhalácia väčšieho množstva spôsobuje sťaženie dýchania, kašeľ, zmodranie pier, môže sa rozvinúť pľúcny edém, ktorého príznaky sa môžu objaviť až po niekoľkých hodinách od skončenia expozície, alebo fyzickej námahe, Ak sa objaví dýchavičnosť, závrate, nevoľnosť, vtedy je stav vážny a je nevyhnutná urgentná lekárska pomoc. Môže zapríčiniť zhoršenie zraku, sčervenanie oka až porušenie očného tkaniva.

Prvá pomoc:

opustiť priestor, prerušiť expozíciu, čerstvý vzduch, uvoľniť dýchacie cesty, kľud a teplo, protišokové opatrenia, v prípade potreby aj zaviesť resuscitáciu a zabezpečiť lekárske ošetrovanie. Nepodávať žiadne nápoje.

Kyselina dusičná HNO₃

Bezfarebná až svetlohnedá kvapalina so štiplavým zápachom, dráždiacim k slzenie.

Cesta vstupu do organizmu:

pokožkou, požitie

Prvá pomoc:

Okamžite odstrániť kontaminované odevy, opláchnuť kožu vodou (osprchovať). Pri požití nevyvolávať vracanie, okamžite privolať lekársku pomoc, vypláchnuť ústa a vypiť väčšie množstvo vody.

Podrobnejšie údaje o NL sú uvedené v kartách bezpečnostných údajov, ktoré sú na adrese <http://www.duslo.sk/sk/produkty/kbu>

8. Charakter nebezpečenstva ZPH

8.1 Typy havarijných udalostí

Z hľadiska NL, ktorými sa v podniku manipuluje, pripadá do úvahy nasledovný typ závažnej priemyselnej havárie:

Typ havarijnej udalosti	Ničivý faktor havarijnej udalosti	Všeobecná charakteristika havarijných dopadov
Požiar	tepelná radiácia	Spravidla iba časovo a priestorovo obmedzené pôsobenie, obmedzené zasiahnutie osôb, zapálenie materiálov alebo deštrukcia materiálov, eventuálne konštrukcií, významné poškodenie zložiek životného prostredia, spravidla vznikajú značné materiálne škody v rámci areálu podniku
Výbuch	tlaková vlna rozlet fragmentov trosiek	rýchly priebeh udalosti, obmedzené zasiahnutie alebo ohrozenie osôb alebo zvierat (smrť alebo poškodenie zdravia: dočasné – trvalé), zasiahnutie budov, konštrukcií a technológií (zničenie, poškodenie), synergické a kumulatívne účinky (domino efekty) na okolité objekty, zariadenia a technológie, pritom spravidla vznikajú značné materiálne škody, v rámci areálu podniku
Únik toxickej látky	toxická	významné zasiahnutie alebo ohrozenie osôb alebo zvierat (smrť alebo poškodenie zdravia: dočasné – trvalé), poškodenie zložiek životného prostredia, materiálne škody spravidla nevýznamné

Na základe hodnotenia rizika ZPH, modelovania následkov havarijných scenárov majú potenciál ohrozenia okolia podniku scenáre typu únik toxickej látky s nasledovnými dosahmi:

8.2 Ohrozenie okolia

Zoznam dotknutých obcí a nebezpečných látok, ktoré ich ohrozujú.

Názov obce	Čpavok
Strážske	Áno
Staré	Áno
Pusté Čemerné	Áno
Voľa	Áno
Brekov	Áno
Hudcovce	Áno
Tovarnianska Polianka	Áno
Topoľovka	Áno
Kladzany	Áno
Majerovce	Nie
Závadka	Áno
Krivošňany	Áno
Jasenov	Nie
Oreské	Nie
Nacinná Ves	Nie
Tovarné	Áno
Sedliská	Nie
Hencovce	Nie
Poša	Nie
Kučín	Áno
Nižný Hrabovec	Nie

9. Opatrenia na zdolanie ZPH

Duslo, a.s. – prevádzka Strážske zrealizoval opatrenia na zdolanie prípadne na minimalizáciu následkov prípadných ZPH. Jedná sa predovšetkým o opatrenia smerujúce na:

- minimalizáciu rizika poškodenia ľudského zdravia prípadne usmrtenia osoby
- minimalizáciu poškodenia životného prostredia
- minimalizáciu materiálnych škôd.

Jedná sa o opatrenia, predovšetkým preventívne, smerujúce k vylúčeniu vzniku ZPH a na úseku havarijnej odozvy sú to nasledovné opatrenia:

- vypracovanie a aktualizovanie vnútorného havarijného plánu a jeho pravidelné precvičovanie,
- zazmluvnenie služby havarijnej odozvy ako aj protipožiarnej ochrany- oprávnenou organizáciou,
- autonómny systém varovania a vyzozumenia (ASVaV) prostredníctvom systému elektronických sirén AVaVS

10. Spôsob varovania dotknutej verejnosti

Vyrozumenie orgánov, organizácií a osôb pri mimoriadnej udalosti spojenej s únikom NL sa vykonáva v súlade s internými dokumentami Duslo, a.s.- prevádzka Strážske

Na vyzozumenie sa využíva :

- verejná telefónna sieť
- mobilné telefónne stanice
- autonómny systém varovania a vyzozumenia

Varovanie obyvateľov ohrozených obcí sa vykonáva automaticky po spustení ASVaV, keďže v týchto obciach sú inštalované elektronické sirény. Druhý spôsob je z koordinačného strediska Integrovaného záchranného systému Krajského úradu v Košiciach.

11. Vhodné správanie dotknutej verejnosti v prípade ZPH

V prípade ZPH zamestnanci podniku a osoby zverené do starostlivosti vykonávajú činnosť podľa komplexného vnútorného havarijného plánu, príslušného čiastkového vnútorného havarijného plánu a plánu ochrany zamestnancov a osôb zverených do starostlivosti.

Dotknutá verejnosť nachádzajúca sa v zóne ohrozenia bude vyzozumená a varovaná pomocou ASVaV. V prípade vzniku ZPH budú aktivované iba elektronické sirény v predpokladanej zóne toxického ohrozenia.

V prípade aktivovania ASVaV (sirén) signálom všeobecné ohrozenie (dvojminútový kolísavý tón), osoby, ktoré sa nachádzajú v zóne ohrozenia:

- ak sa nachádzajú na voľnom priestranstve, zistia smer vetra a začnú s evakuáciou kolmo na jeho smer, pričom dbajú na to, aby sa vzdiaľovali od zdroja ohrozenia,
- ak sa nachádzajú v uzavretých priestoroch, zotrývajú v nich, utesnia okná a vypnú klimatizačné zariadenie,
- ukrytie do uzavretých priestorov vykonajú i v tom prípade, ak začali s evakuáciou, ale na voľnom priestranstve začítia zápach unikajúcej látky,
- podľa možnosti informujú iné osoby (zdravotne postihnutých, deti, a pod.),
- ak majú možnosť, zapnú rozhlas a televíziu a vyčkajú na pokyny vysielané v týchto médiách,
- chránia si dýchacie cesty a oči improvizovanými prostriedkami individuálnej ochrany (vreckovka, uterák a pod.),

- vyhľadajú výdajné stredisko prostriedkov individuálnej ochrany /PIO/,
- po opustení ohrozeného priestoru vykonajú dôkladnú hygienickú očistu (osprchovanie) podľa pokynov zložiek IZS,
- ak majú vedomosť, že iná osoba sa neevakuovala alebo má problémy, informujú o tom osoby riadiace evakuáciu.
- v prípade zdravotných problémov vyhľadajú lekársku pomoc.

Pri vzniku ZPH všeobecne platí:

- ochranná maska a akákoľvek náhrada slúži iba k úniku z ohrozeného priestoru
- nebezpečná látka sa šíri v smere vetra pričom so zväčšujúcou vzdialenosťou od zdroja úniku:
 - predlžuje sa čas vzniku nebezpečnej koncentrácie v danom mieste,
 - znižuje sa koncentrácia NL,
- zvýšené telefonovanie zaťažuje telefónu sieť, preto ho minimalizujte na nevyhnutné hovory,
- zvýšené súčasné telefonovanie zložkám IZS spôsobuje obsadenosť liniek, čo môže spôsobiť, že sa nedovolá osoba v tiesni,
- zachovanie kludu a nepodľahnutie panike zvyšuje pravdepodobnosť úspešného zvládania ZPH.

12. Informácie o plnení povinností na úseku civilnej ochrany (CO)

Podnik plní povinnosti právnických osôb, ktoré svojou činnosťou môžu ohroziť život, zdravie alebo majetok v zmysle § 16 Zákona č. 42/1994 Z.z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov.

Jedná sa o oznamovacie a informačné povinnosti, vypracovanie, vedenie a aktualizovanie predpísanej dokumentácie.

Vo vzťahu kvzniku mimoriadnych udalostí sú to povinnosti zriaďovania jednotiek CO. Plánovanie a vyhlasovanie evakuácie, zabezpečenie na vlastné náklady špeciálnych prostriedkov individuálnej ochrany pre svojich zamestnancov a osoby prevzaté do starostlivosti. Povinnosti na úseku havarijnej odozvy sú uvedené v komplexnom vnútornom havarijnom pláne.

13. Informácie o postupe zložiek IZS

V rámci posúdenia rizika boli spracované scenáre možných ZPH. Na základe ich spracovania sú určené zóny ohrozenia, toxickým rozptylom, tepelným tokom a tlakovou vlnou v prípade vzniku ZPH. Maximálne zóny ohrozenia sú dosiahnuté toxickým rozptylom amoniaku (dotknuté obce sú uvedené v bode 9 tejto informácie).

Koordinačné stredisko IZS:

- spracúva a vyhodnocuje informácie o postupe základných zložiek IZS a ostatných zložiek IZS podľa osobitného predpisu.
- zabezpečuje varovanie obyvateľstva, ak tak nevykonali zákonom určené právnické osoby.
- vyrozumieva orgány štátnej správy a iné právnické osoby, ktoré zabezpečujú úlohy súvisiace so záchrannými prácami pri mimoriadnych udalostiach

Hasičský a záchranný zbor prípadne obecné (mestské) hasičské zbory vykonávajú hasenie požiarov.

Poskytovatelia záchranej zdravotnej služby poskytujú pomoc zraneným osobám prípadne ich odvoz do zdravotníckych zariadení.

V prípade vzniku ZPH, ktorej dosahy presahujú hranicu podniku, zložky IZS postupujú podľa plánu ochrany obyvateľstva. V prípade vytvorenia štábu na zvládanie mimoriadnej udalosti, jednotlivé zložky IZS postupujú podľa jeho pokynov.

Postupom zložiek IZS nie sú dotknuté povinnosti prevádzkovateľa pri vzniku mimoriadnych udalostí.

14. Informácie z plánu ochrany obyvateľstva

V prípade ohrozenia alebo vzniku mimoriadnej udalosti (havárie) spojenej s únikom nebezpečnej látky v závislosti od jej druhu a rozsahu budú vykonávané protichemické opatrenia, ktoré sú súčasťou plánov ochrany obyvateľstva vypracúvanými obcami, resp. okresnými úradmi, ktorých územie, resp. územné obvody môžu byť ohrozené. Týmito opatreniami sú predovšetkým:

- varovanie obyvateľstva a vyznamenie osôb,
- monitorovanie územia,
- evakuácia a ukrytie osôb,
- regulácia pohybu osôb a dopravných prostriedkov,
- prvá predlekárska pomoc a neodkladná zdravotná starostlivosť,
- individuálna ochrana osôb,
- hygienická očista osôb,
- dekontaminácia terénu, budov a materiálu,
- likvidácia úniku nebezpečných látok a zamedzenie ich nekontrolovaného šírenia,
- opatrenia na zabezpečenie záchranných prác.

Na realizácii uvedených opatrení, súčinnosti a použití zdrojov sa budú spolupodieľať podnik, iné subjekty na území podniku a podľa potreby aj mimo neho, ako aj príslušné orgány verejnej správy.

15. Získanie podrobnejších informácií

Ďalšie informácie o plnení povinností na úseku prevencie ZPH je možné získať na základe písomnej žiadosti podanej do spoločnosti Duslo, a.s. na adresu: Administratívna budova, ev. č. 1236, 927 03 Šaľa.

Zoznam nebezpečných látok prítomných v podniku a bezpečnostnú správu prevádzkovateľ predložil na:

- Okresný úrad Košice, Odbor starostlivosti o ŽP, Oddelenie ochrany prírody a vybraných zložiek ŽP kraja, Komenského 52, 041 26 Košice.

Informačný systém prevencie závažných priemyselných havárií na el adrese [Informačný systém PZPH - Enviroportál - životné prostredie online](#).

V prípade mimoriadnej udalosti upresňujúce informácie podá KS IZS Košice na č. t. 112.

16. Informácia o cezhraničných účinkoch

Ohrozenia spojené s únikom nebezpečnej látky zo spoločnosti DUSLO, a.s. – prevádzka Strážske nemajú cezhraničné účinky.